

Ohjeistus päihdelaitoskuntoutukseen

Päihdelaitoskuntoutus ja sote-työpari

- Tämä ohjeistus koskee Varhan täysi-ikäisiä päihdekuntoutuksen tarpeessa olevia asiakkaita/ potilaita.
- Peruseriaatteen:
 - Päihdelaitoskuntoutukseen ohjaaminen tapahtuu koordinoitusti osana päihde- ja riippuvuushoidon ja päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden kokonaisuutta.
 - Asiakkaan/potilaan laitospalvelun tarve arvioidaan monialaisesti. Tätä varten jokaiselle Varha-alueelle muodostetaan **sote-työpari** /sote-työparit
 - Sote- työparina toimii työikäisten sosiaalipalveluiden päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden **sosiaaliohjaaja** ja sote-keskusten päihde- ja riippuvuushoidon **sairaanhoitaja**
 - Sote-työpari toimii yhteishenkilöinä alueella ja vastaa tämän ohjeistuksen mukaisesti asiakasprosessista.
 - Sote-työpari toimii muille sote- työntekijöille päihdekuntoutuksen asiantuntijoina: heitä voi konsultoida ja pyytää työpariksi, kun kyse on päihdekuntoutuksen liittyvistä asioista.
 - Sote-työpari huomioi työskentelyssään potilaan/asiakkaan olemassa olevat hoito- ja palvelukontaktit, ja sovittaa/räätälöi oman työskentelynsä asiakkaan prosessin tarpeisiin.
- Erityisryhmät:
 - Raskaana olevia koskee sama ohjeistus päihdelaitoskuntoutuksen osalta, huomioiden raskaana olevien asiakasprosessin erityisyys.
 - Perhekuntoutuksissa perheen kokonaisprosessi hoidetaan yhteistyössä lastensuojelun kanssa. Perhekuntouksessa aikuisten osalta sovelletaan tätä ohjetta, lasten osalta palvelu myönnetään lastensuojelusta.
 - Alaikäisten päihde- ja riippuvuuspalvelut ovat perhekeskuksessa. Sote-työparia voi konsultoida ja hyödyntää heidän asiantuntemustaan.
 - Päihdelaitoskuntoutusta ei myönnetä selviämisen- ja vieroitushoidon tarpeeseen. Jos asiakas/potilas on kiireellisen katkaisu- tai vieroitushoidon tarpeessa, toimenpiteenä on ohjaus selviämisen- tai vieroitushoitoyksikköön.

Milloin laitostuntoutukseen?

- Laitostuntoutuksen tavoitteena on toipua ja kuntoutua päihderiippuvuudesta ja/tai muusta riippuvuusongelmasta sekä tukea kuntoutujan sosiaalisen toimintakyvyn parantumista riippuvuudesta toipumisen mahdollistamiseksi.
- Laitostuntoutus voi olla tarpeen, kun asiakkaan/potilaan avohuollon palvelut eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia.
- Kuntoutusjakson tulee toteutua aina suunnitelmallisena osana asiakkaan/potilaan hoidon ja palvelujen kokonaisuutta. Laitostuntoutuksen tarve, palveluntuottaja ja kesto arvioidaan aina asiakkaan/potilaan yksilöllisen tilanteen mukaisesti.
- Laitostuntoutuspäätös valmistellaan aina monialaisesti joko **monialaisen sote-työparin ja/tai sote-työryhmän tukemana**. Kaikilla laitostuntoutuksessa aloittavilla tulee olla nimettynä sote-työpari

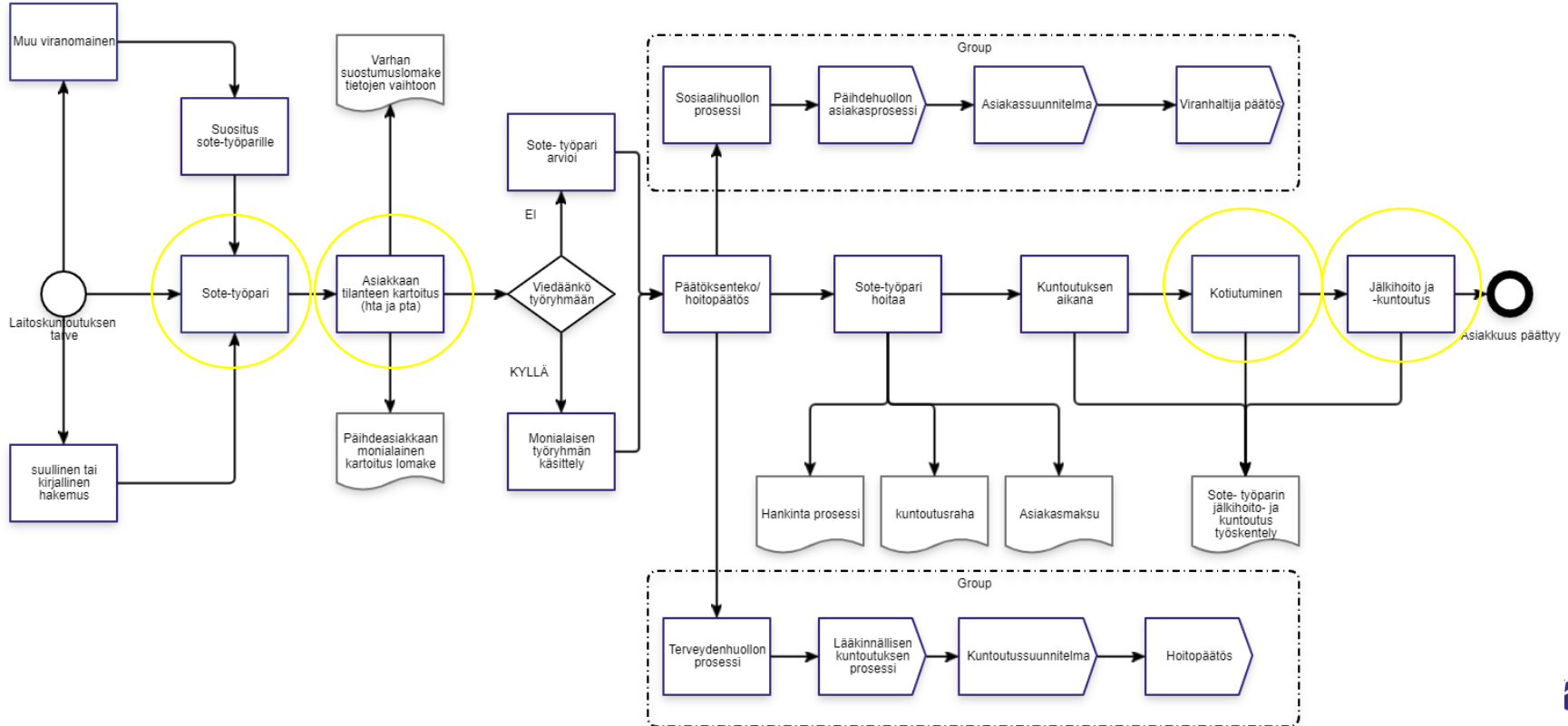
- Päihdelaitostuntoutuksen edellytykset:
 - Asiakas/potilas itse haluaa ja hänellä on valmiudet laitostuntoutukseen
 - Asiakkaan/potilaan terveydenhuollon kuntoutussuunnitelmaa laadittaessa ja/tai sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioissa/asiakassuunnitelmassa todetaan avomuotoisen hoidon/kuntoutuksen/palvelun keinot riittämättömiksi.
 - Asiakkaan/potilaan kokonaistilannetta on arvioinut monialainen sote-työpari ja tarvittaessa monialainen työryhmä

Milloin päihdelaitoskuntoutus on **sosiaalihuoltoa**, milloin terveydenhuoltoa?

- **Terveydenhuoltolain 28 § päihdekuntoutus 29§ mukaisena lääkinnällisenä kuntoutuksena**
- Kuntoutuksen tarve on todettu lääketieteellisen hoidon tarpeen perusteella
- Päihdekuntoutus liittyy potilaan päihde- tai riippuvuushäiriön hoitoon
- Päihdekuntoutus muodostaa yhdessä muun tarpeenmukaisen päihde- tai riippuvuushoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden: hoito jatkuu kuntoutusjakson jälkeen
- Potilaalla on terveydenhuollon / lääketieteellistä hoitoa edellyttävä kokonaistilanne kuten oheissairauksia, kaksois- tai monidiagnoosi, opioidiriippuvuuden korvaushoito tai laitoskuntoutukseen sisältyy vieroitushoidon tarve
- Mikäli hoitajaksoon sisältyy katkaisu/vieroitushoito, tämä on huomioitava päihdekuntoutusjakson pituudessa
- Lääkinnällisen kuntoutuksen tarve, tavoitteet ja sisältö on määriteltävä kirjallisessa, yksilöllisessä kuntoutussuunnitelmassa.
- Raskaana olevien kohdalla sovelletaan 50§ kiireellistä hoitoa.

- **Päihdelaitoskuntoutus SHL 24 a) § päihde- ja riippuvuustyön erityisenä palveluna**
- Sosiaalihuoltolain mukainen päihdekuntoutus 24a§ päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut perusteella myönnettävä 17§ sosiaalinen kuntoutus joka toteutetaan 22§ laitospalveluna.
- Päihdehuollon laitoskuntoutus myönnetään sosiaalihuollon palveluna silloin, kun asiakas tarvitsee ensisijaisesti psykososiaalista tukea ja huolenpitoa, voimavarojensa vahvistamista sekä toimintakykynsä ja elämänhallintansa parantamista.
- Kuntoutusjakson tavoitteena on sosiaalisen toimintakyvyn parantaminen ja käyttäytymisen muutosta tukevien arvojen, taitojen ja arjen sisältöjen ja rytmin etsiminen. Päihdelaitoskuntoutuksella tuetaan arjessa selviytymistä, perhe- ja läheissuhteita, yhteisöön ja yhteiskuntaan kiinnittymistä ja merkityksellisen elämän rakentamista. Vaikeassa riippuvuudessa tarvitaan arkielämän taitojen, kuten itsestään huolehtimisen ja itsenäisen asumisen opetteluja sekä esimerkiksi omanarvontunteeseen tai pystyvyyteen liittyvää vahvistamista
- Sosiaalista kuntoutusta voidaan tarjota myös tilanteessa, jossa asiakas ei halua päihdehoitoa tai hoidolla ei ole ollut vaikutusta.

Päihdelaitoskuntoutuksen prosessi

1. Päihdekuntoutuksen tarve ilmenee

2. Potilas ohjataan Sote-työparille

- Palveluun/ hoitoon ohjaava taho on yhteydessä sote-työpariin joko yhdessä asiakkaan/ potilaan kanssa tai pyytämällä yhteydenottoon kirjallisen suostumuksen asiakkaalta.

3. Potilaan suostumus tietojen vaihtoon:

- [Yhteiset lomakkeet \(sharepoint.com\)](#) > Henkilötietojen vaihto ja käsittely monialaisessa yhteistyössä

4. Sote-työparin työskentely (kuvattu erikseen) (Liitteenä Päihdeasiakkaan ja –potilaan kartoituslomake)

5. Päätöksenteko:

Terveystieteiden lääkinällisen kuntoutuksen prosessi:

- Monialaisen työryhmän päihdelääkäri/ hoitava lääkäri laatii sote-työparin selvitykseen pohjautuen yhteistyössä potilaan kanssa yksilöllisen hoito- ja kuntoutusuunnitelman potilastietojärjestelmään.
- Lääkäri valmistelee potilastietojärjestelmään ostopalvelusuosituksen, jonka sote-keskusjohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakasprosessi ja päätöksenteko:

- Sosiaalihuollon viranhaltija tekee asiakkaan hakemuksen (suullinen tai kirjallinen) perusteella kirjallisen valituskelpoisen viranhaltijapäätöksen: Asiakastietojärjestelmässä päätös tehdään päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakkuudesta. Päihdekuntoutusta myönnetään Sosiaalihuoltolain 24a§ päihde- ja riippuvuustyön erityisenä palveluna, 17§ sosiaalinen kuntoutus joka toteutetaan 22§ laitospalveluna
- Viranhaltijapäätökseen sisällytetään asiakasmaksupäätös.
- Päätökseen tehdään maksusitoumus, joka lähetetään palveluntuottajalle.

6. Hankinta:

- a) Jos potilas on kirjoilla Turussa (so), Raisiossa (TE), Ruskolla (TE), Kaarinassa (TE) tai Salossa (SO+TE) > Palveluntarjoaja valitaan kuntasopimusten mukaisesti (liite 1). Valitulle palveluntuottajalle tehdään maksusitoumus.
 - b) Kaikki muut kunnat:
- Sote-työparin ammattihenkilö tekee hankintaesityksen (Liite 5.) työikäisten päällikölle / miestä-palveluiden päällikölle.
 - Palvelukeskusjohtaja / Sote-keskusjohtaja tekee päätöksen. Palvelukeskusjohtajan / Sotekeskusjohtajan myönteisen päätöksen jälkeen sote-työparin ammattihenkilö viranhaltija tekee asiakaskohtaisen hankintasopimuksen (Liite 6.), allekirjoittaa sen ja lähettää palveluntuottajalle.
 - Valitulle palveluntuottajalle lähetetään maksusitoumus.
 - Sote-työparin ammattihenkilö varaa potilaalle paikan palveluntuottajalta, huolehtii potilaan siirtymisen ja mahdollisen edeltävän vieroitushoitojakson sekä sopii tarvittaessa aloituspalaverin kuntoutuslaitokseen

7. Kelan kuntoutusrahan vireillepano

- Sote-työparin ammattihenkilö täyttää KU114-lomakkeen [Ilmoitus kuntoutuspäätöksestä - Kuntoutusraahakemuksen liite \(kela.fi\)](#) ja toimittaa sen kelaan.
- Asiakkaan/potilaan vastuulla on hakea kuntoutusrahaa KELA:sta ja tähän hän saa apua tarvittaessa laitoskuntoutuspaikan henkilökunnalta tai sote-työparilta
- Laitoskuntoutusta tuottava palveluntuottaja ilmoittaa Kelaan asiakkaan läsnäolot.

8. Asiaksmaksu

- Asiaksmaksu peritään Varhan ohjeen mukaisesti [Asiaksmaksut | Varha](#)
- Laitoskuntoutuksesta peritään lyhytaikaisen laitoshoidon asiakasmaksu 49,60 €/vrk, Maksukaton, 692 euroa/ kalenterivuosi, ylittymisen jälkeen 22,80 €/vrk .
- Asiaksmaksupäätöstä tehdessä tulee huomioida tarvittaessa maksun alentamisen/ perimättä jättämisen. Kts. Varhan ohje.
- Asiakas/potilas voi hakea asiakasmaksun alentamista/ perimättä jättämistä takautuvasti Varhan asiakasmaksutoimistosta.

• 9. Sote-työparin työskentely kuntoutusjakson aikana ja sen jälkeen (kuvattu erikseen)